

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่ของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดดกาศพิลินธุ์

ผู้วิจัย วิรัตน์ ศรีรักษ์ **ปริญญา** ศศ.ม.

กรรมการที่ปรึกษา ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ **ประธานกรรมการ**

อ. เศรษฐา จักรไชย **กรรมการ**

อ. เกียรติศักดิ์ ไชยยง **กรรมการ**

สถาบันราชภัฏมหาสารคาม 2546

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภออุทุมพรพิสัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
ข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับงานสาธารณสุข เจตคติที่มีต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุข
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ในอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดดกาศพิลินธุ์ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง
แบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ แบบทดสอบและแบบ
สอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงแบบ
กำหนดตัวแปรอิสระทุกตัวเข้าสมการพร้อมกันทั้งหมด

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-30 ปี
สถานภาพสมรสแล้ว การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพรับราชการหรือค้าขาย
หรือรับจ้างหรืออาชีพอื่น ๆ รายได้ 40,001-60,000 บาทต่อปี ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
สาธารณสุขมูลฐานตั้งแต่ 11-15 ปี สถานที่จัดตั้งศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน อยู่ที่บ้านของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคยได้รับการนิเทศงาน 11-15 ครั้งต่อปี และได้รับ
สิ่งสนับสนุนและงบประมาณอย่างเพียงพอ

ความรู้เกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐาน อยู่ในระดับต่ำ และเจตคติต่องาน
สาธารณสุขมูลฐาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติงาน
สาธารณสุขมูลฐาน อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะปฏิบัติเป็นประจำ คือ การชั่งน้ำหนักเด็ก

แรกเกิด 0-5 ปี ทุกคนในหมู่บ้าน และเทียบเกณฑ์ประเมินภาวะโภชนาการทุก 3 เดือน ส่วนการปฏิบัติงานนานๆ ครั้ง คือ การจัดหา และจำหน่ายยาสามัญประจำหมู่บ้านใน ศูนย์สาธารณสุขชุมชน และไม่เคยปฏิบัติ คือ แนะนำและติดตามเด็กในหมู่บ้านให้มารับ วัคซีนตามกำหนด

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีจำนวนทั้งสิ้น 3 ตัวแปรคือ เพศ สถานภาพ และ รายได้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.236 ตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัว สามารถ อธิบายการผันแปรในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้ร้อยละ 5.60

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภออุทุมพรพิสัย ขึ้นอยู่กับเจตคติที่มีต่อ งานสาธารณสุขมูลฐาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิด การปฏิบัติงานคือ เพศ สถานภาพ และรายได้ ซึ่งการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน ต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่ค้นพบดังกล่าว

Title : Factors Affecting the Work Performance on Basic Public Health of the
Village Public Health Volunteers of Kuchinarai District, Kalasin Province

Author : Mr. Wirat Srirak   **Degree :** M. A. (Social Science for Development)

Advisors :   Dr. Rangsak Singhaler   Chairperson
                              Mr. Chettha Jukchai   Committee member
                              Mr. Kriangsak Chaiya   Committee member

Rajabhat Institute Maha Sarakham 2003

Abstract

The objectives of this research were to explore general information and knowledge concerning the public health, to study attitudes and motivation of the village public health volunteers towards their work, and to investigate the level of the work performance on basic public health of the village public health volunteers of Kuchinarai District, Kalasin Province. The sample comprised 400 village public health volunteers who were selected by the Simple Random Sampling Method. The research instruments were tests and questionnaires. The gathered data were analyzed to find out the frequency, percentage, mean and standard deviation. The statistics used were the correlation coefficient and Linear Multiple Regression using the Enter Method.

The findings showed that most of the samples were female with the age range between 20-30, married and junior secondary education graduates. They were Government officials, salespersons, employees or had other careers. The annual income was between 40,001-60,000 baht. They worked as village public health volunteers for 11-15 years. The center for providing basic public health service was at the village public health volunteers' own houses. Their work performance was

supervised 11-15 times per year and the budget and equipment were adequately supported.

It was found that knowledge on basic public health work of village public health volunteers was at the low level. The attitudes towards basic public health work and the motivation in the work performance were high. The level of the work performance on providing basic public health services was also high. The regular duties included weighing all 0-5 year-old babies and assessing nutritious conditions every other three months. The duties that were occasionally carried out were acquiring and selling basic household drugs at the community public health center. The duties that were never performed were giving advice on vaccination and checking that all children in the village were vaccinated.

Factors affecting the work performance on basic public health of the village public health volunteers comprised 3 variables, namely gender, marital status and income which had the multiple correlation coefficients at 0.236. All 12 independent variables explained the variability in the work performance of the village public health volunteers at the percentage of 5.60.

The research findings implied that the work performance of the village public health volunteers of Kuchinarai District, Kalasin Province was affected by attitudes toward the basic public health work and motivation in the work performance. The factors that supported the work performance were gender, marital status and income which should be taken into consideration to develop basic public health services.